

УДК 342.7:614.253

Г. А. БІЛЕЦЬКА,
канд. мед. наук, доц.,
доцент кафедри організації судових
та правоохоронних органів,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
м. Харків

Я. О. КОВАЛЬОВА,
канд. юрид. наук,
асистент кафедри організації судових
та правоохоронних органів,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
м. Харків

ЛІКАРСЬКА ТАЄМНИЦЯ: ПРАВОВІ, МЕДИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

Розглянуто проблемні питання інституту лікарської таємниці в Україні, зумовлені в тому числі медичними, етичними та правовими факторами. Розкрито особливість лікарської таємниці, що відрізняє цей інститут від інших понять деонтології та інших видів таємниць. З'ясовано, що лікарська таємниця є особистою таємницею, яка довірена лікарю та належить до професійних таємниць, що відносить її до правових понять і гарантується законодавчо, так само, як і законодавчо забезпечується шляхом встановлення певних заборон та юридичної відповідальності за її розголошення.

Ключові слова: права людини, медичне право, медична деонтологія, лікарська таємниця, лікар, пацієнт.

Посилення останніми роками правового та громадського контролю за медичною діяльністю не залишає без уваги питання правового врегулювання такого найважливішого інституту медичного права як лікарська таємниця, а також правозастосування при порушенні гарантованого громадянину права на збереження в таємниці відомостей, віднесених законом до лікарської таємниці, особами, зобов'язаними її дотримуватися.

Регламентация питань щодо лікарської таємниці міститься у багатьох

нормативних актах України. Так, ст. 32 Основного Закону України гарантує конфіденційність особистої інформації про людину [1]; ст. 286 Цивільного кодексу України гарантує фізичній особі право на таємницю про стан свого здоров'я, факт звернення за медичною допомогою, діагноз, а також про відомості, одержані при її медичному обстеженні [2]; ст. 40 Основ законодавства України про охорону здоров'я зафіксувала: медичні працівники та інші особи, яким у зв'язку з виконанням професійних або службових обов'язків стало відомо про хворобу, медичне обстеження, огляд та їх результати, інтимну і сімейну сторони життя громадянина, не мають права розголошувати ці відомості, крім передбачених законодавчими актами випадків [3]; ст. 45 Кримінального кодексу України наголошує: умисне розголошення лікарської таємниці особою, якій вона стала відома у зв'язку з виконанням професійних чи службових обов'язків, якщо таке діяння спричинило тяжкі наслідки, карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк до двохсот сорока годин, або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, або виправними роботами на строк до двох років [4]; п. 2 ст. 11 Закону України «Про інформацію» чітко вказує, що не допускаються збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та захисту прав людини. До конфіденційної інформації про фізичну особу належать, зокрема дані про її національність, освіту, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, а також адреса, дата і місце народження [5].

Звісно, що лікарська таємниця є разом з іншими видами таємниць (державною, військовою, комерційною та ін.) інформацією з обмеженим доступом. Але саме лікарська таємниця наразі немає системного організаційно-правового захисту, норми щодо неї містяться в безлічі законів та підзаконних актах. Тому *мета даної статті* – визначити медичні та правові особливості використання такого поняття як «лікарська таємниця» в лікарській практиці та

нормативних документах.

Як казав давньогрецький мислитель Сократ, всі професії від людей, і тільки лікар, суддя та вчитель від – Бога. Тому, саме в силу особливостей самої лікарської діяльності, лікарська таємниця – найважливіше поняття деонтології (від грец. Deon – належне і logos – вчення), як вчення про принципи поведінки медичного персоналу в спілкуванні з хворим і його родичами. Етичні норми суспільства передбачають, що кожна людина повинна зберігати таємницю, довірену йому іншою особою. Однак особливе значення поняття «таємниці» має в галузі медицини, де тісно стикаються та переплітаються відомості про хворого, його теперішній стан здоров'я та перспективи, а часто і про майбутнє людини (чи зможе він залишитися на своєму робочому місці після закінчення захворювання, чи стане інвалідом та ін.). Багато фактів особистого життя в процесі лікування передаються пацієнтом лікарю як необхідні для лікувально-діагностичного процесу, тому взаємини між людьми в суспільстві істотно відрізняються від відносин по лінії «лікар і хворий»[6].

Є відомості, що поняття «лікарської таємниці» зародилося в стародавній Індії, де в довірчих відносинах лікаря і пацієнта діяв афоризм: «Можна страшитися брата, матері, друга, але лікаря – ніколи!» [6].

Вперше деонтологічні принципи щодо лікарської практики були сформульовані у «Клятві Гіппократа», документ якої датується третім століттям до н.е. Клятва містить дев'ять етичних зобов'язань: зобов'язання перед вчителями, колегами та учнями; принцип заборони завдавати шкоди; зобов'язання надання допомоги хворому (принцип милосердя); принцип турботи про користь хворого і доміанти його інтересів; принцип поваги до життя і негативного ставлення до самогубства і абортів; зобов'язання про відмову від хірургічного втручання при кам'яній хворобі; зобов'язання про відмову від інтимних зв'язків з пацієнтами; зобов'язання особистого вдосконалення; принцип лікарської таємниці (принцип конфіденційності – від латинського *confidentia* – довіра). Починаючи з Середньовіччя з оригіналу клятви Гіппократа назавжди вирізають 10-й принцип, який забороняє

підкуватися про раба без згоди господаря. Ця клятва з часом зазнавала змін за умов соціальних, релігійних та інших чинників, але пункт про лікарську таємницю і сьогодні залишається незмінним: «Щоб при лікуванні – а також без лікування – я не побачив і не почув відносно життя людей з того, що не слід розголошувати, я промовчу про те, вважаючи подібні речі таємницею. Мені, що непорушно виконує клятву, нехай буде дано щастя в житті, в мистецтві і слава у всіх людей на вічні часи, а той, хто переступає же і дає неправдиву клятву нехай йому буде протилежне цьому» [7].

В Європі перші вказівки на заборону лікарем розголошувати професійну таємницю містили такі законодавчі акти, як Едикт курфюрста Бранденбурзького Іоакима I (1512), пруський лікарський Едикт (1725), пруський Кримінальний кодекс (1794), французький Code Penal (1810) та ін. Дореволюційні лікарі Російської імперії в цьому питанні керувалися «факультетською обіцянкою», в якій значилося: «Обіцяю: свято зберігати ввірені мені сімейні таємниці і не вживати у зло довіри, що чиниться мені». Сучасне поняття про лікарську таємницю зафіксовано в Міжнародному кодексі медичної етики, який існує з 1949 р. У ньому сказано: «Лікар повинен зберігати в абсолютній таємниці все, що він знає про свого пацієнта в силу довіри, що чиниться йому». Ця етична сторона в діяльності фахівця має велике значення, так як існує чимало різних захворювань, про які пацієнт може повідати тільки лікарям [8].

Сьогодні ці морально-етичні норми закріплені в «Клятві лікаря», що затверджена Указом Президента України від 15.06.1992 р. № 349. У ній сказано: «... зберігати лікарську таємницю, не використовувати її на шкоду людині... Вірність цій Клятві присягаю пронести через усе своє життя» [9].

Однак особливість лікарської таємниці, що відрізняє цей інститут від інших понять деонтології і що відносить її до правових понять, полягає в тому, що схоронність лікарської таємниці гарантується законодавчо, так само, як і законодавчо забезпечується шляхом встановлення певних заборон та юридичної відповідальності за її розголошення. Лікарська таємниця, будучи

особистою таємницею, яка довірена лікарю, відноситься до так званих професійних таємниць.

Професійна таємниця – інформація, що захищається законом, яка була довірена або стала відомою особі (держателю) виключно в силу виконання ним своїх професійних обов'язків і не пов'язаних з державною або муніципальною службою, поширення якої може завдати шкоди правам і законним інтересам іншої особи (довірителю), що довірила ці відомості, і яка не є державною або комерційною таємницею. Інформація може вважатися професійною таємницею, якщо вона відповідає таким вимогам (критеріям охороноздатності права):

- довірена або стала відома особі лише в силу виконання ним своїх професійних обов'язків;
- особа, якій довірено інформацію, не перебуває на державній або муніципальній службі (в іншому випадку інформація вважається службовою таємницею: наприклад, виклик ветеринара додому відноситься до службової таємниці);
- заборона на поширення довіреної або інформації, що стала відомою, яка може завдати шкоди правам і законним інтересам довірителя;
- інформація не відноситься до відомостей, що становлять державну та комерційну таємницю [10].

Безумовною гарантією збереження лікарської таємниці є те, що медичні працівники не можуть бути допитані в якості свідків ні в цивільному, ні в кримінальному судочинстві (п. 2 ст. 51 Цивільно-процесуального кодексу та п. 4 ч. 2 ст. 65 Кримінального процесуального кодексу України) [11-12].

Тоді, коли інтереси держави, суспільна необхідність обумовлюють розголошення лікарської таємниці для запобігання ще більш значних наслідків, норми права надають правомірну можливість відступу від принципів і правил збереження лікарської таємниці.

Наприклад, ст. 61 Основ законодавства Російської Федерації про охорону здоров'я громадян визначає, яка інформація становить лікарську таємницю, містить заборону розголошувати лікарську таємницю, крім певних винятків,

серед яких ч. 3 визначає таку підставу як згода громадянина чи законного представника на повідомлення відомостей, що становлять лікарську таємницю, та ч. 4 статті, яка передбачає можливість надання відомостей, що становлять лікарську таємницю без згоди громадянина чи його законних представників. Розголошення інформації, що становить лікарську таємницю, без згоди особи є законною в Російській Федерації на підставі ч. 4 ст. 61 Основ законодавства Російської Федерації про охорону здоров'я. Стаття закріплює такі підстави розголошення лікарської таємниці без згоди особи:

- 1) в цілях обстеження та лікування громадянина, який не здатний через свій стан висловити свою волю;
- 2) при загрозі поширення інфекційних захворювань, масових отруєнь і уражень;
- 3) на запит органів дізнання та слідства, прокурора та суду в зв'язку з проведенням розслідування або судовим розглядом;
- 4) у разі надання допомоги неповнолітньому у віці до 15 років для інформування його батьків чи законних представників;
- 5) за наявності підстав, які дозволяють вважати, що шкода здоров'ю громадянина заподіяна у результаті протиправних дій [13].

У ст. 40 Основ законодавства України про охорону здоров'я передбачаються лише ті відомості, що становлять лікарську таємницю і заборону їх розголошувати без визначення у цій статті випадків, коли таке розповсюдження є законним. І тільки ретельний аналіз вітчизняного законодавства, і це підтверджують деякі науковці [14], дозволяє визначити випадки, при яких медична таємниця може бути розголошена без згоди особи або її законних представників, а саме:

– не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини (ч. 1 ст. 32 Конституції України);

– в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або

громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя (ч. 2 ст. 34 Конституції України) [1];

– при організації надання психіатричної допомоги особі, яка страждає важким психічним розладом, (ч. 4 ст. 6 Закону України «Про психіатричну допомогу») [15];

– при медичному обстеженні наречених, які зобов'язані повідомити один одного про стан свого здоров'я (ст. 30 Сімейного кодексу України) [16];

– у разі надання допомоги неповнолітньому, який не досягнув віку 14 років та особі, яка визнана недієздатною в установленому законом порядку, з метою інформування її батьків (усиновлювачів) або її законних представників (ч. 2 ст. 285 Цивільного кодексу України; ч. 2 ст. 39, ч. 1 ст. 43 Основ законодавства України про охорону здоров'я) [2-3];

– при проведенні дізнання, досудового слідства або судового розгляду, у зв'язку з письмовим запитом особи, яка проводить дізнання (слідчого, прокурора чи суду) (ч. 4 ст. 6 Закону України «Про психіатричну допомогу»; ч. 2 ст. 8 Закону України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ»; ч. 5 ст. 14 Закону України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними») [15–18];

– при загрозі поширення інфекційних захворювань, ухиленні від обов'язкового медичного огляду або щеплення проти інфекцій встановленого переліку, з метою усунення підприємствами, установами та організаціями, за поданням відповідних посадових осіб державної санітарно-епідеміологічної служби від роботи, навчання, відвідування дошкільних закладів осіб, які є носіями збудників інфекційних захворювань, хворих на небезпечні для оточуючих інфекційні хвороби, або осіб, які були в контакті з такими хворими,

а також осіб, які ухиляються від обов'язкового медичного огляду або щеплення проти інфекцій перелік яких встановлюється центральним органом виконавчої влади в галузі охорони здоров'я (ч. 2 ст. 26 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»; п. 5 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення») [19-20];

– у разі надзвичайних подій і ситуацій, що становлять загрозу здоров'ю населення, санітарному та епідемічному благополуччю, з метою інформування органів, установ і закладів державної санітарно-епідеміологічної служби (ч. 2 ст. 26 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»; п. 6 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення») [19-20];

– у разі звільнення хворого на туберкульоз з місць позбавлення волі (арештного дому) установа виконання покарань, в якій такий хворий відбував покарання, інформує його про стан здоров'я та необхідність продовження лікування за обраним місцем проживання чи перебування, а також повідомляє про клінічну та диспансерну категорію його захворювання відповідний протитуберкульозний заклад. (ч. 2 ст. 18 Закону України «Про протидію захворюванню на туберкульоз») [21];

– у разі виявлення ВІЛ-інфекції у неповнолітніх віком до 18 років, а також в осіб, визнаних в установленому законом порядку недієздатними, з метою повідомлення про це батьків або інших законних представників зазначених осіб (ч. 2 ст. 8 Закону України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ») [17];

– при зверненні потерпілого від нещасного випадку без направлення підприємства повідомляється підприємству (де працює потерпілий), робочої виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства, де працює потерпілий, або за місцем настання нещасного випадку з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно, а в разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння) також установа (заклад) державної санітарно-

епідеміологічної служби, які обслуговують підприємство, де працює потерпілий, або така установа за місцем настання нещасного випадку з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно (п. 9 постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві») [22].

Сьогодні нерідко лікар, який проводить огляд хворих у палаті, не запитуючи про згоду, оголошує результати цього огляду, дані лабораторних та інструментальних досліджень, попередній та клінічний діагнози пацієнту в присутності інших хворих. Хірург після операції надає близьким та родичам пацієнта без урахування його волі інформацію про хід та обсяг оперативного втручання, діагноз, перспективи щодо одужання, здоров'я та життя. Лікарі та медичний персонал, що відповідають на телефонні дзвінки, надають цю інформацію людям, які можуть представитися як близькі та члени родини, а коли віч-на-віч – ніхто і ніколи не запитує про документи, що засвідчують їх особу та ступінь спорідненості. Бувають такі випадки, коли лікар першої ланки в розмові зі спеціалістом стаціонару одержує службову інформацію та потім переказує її родичам хворого, намагаючись переконати їх у правильності своїх попередніх дій та методах лікування. Достатня кількість телепрограм сьогодні демонструє шоу з використанням конфіденційної приватної та медичної інформації, а морально-етичні принципи взагалі псуються. Таких різних випадків існує безліч. Але переважна більшість лікарів не замислюються над тим, що розголошення цієї інформації без згоди пацієнта є прямим порушенням його прав конфіденційності інформації про стан його здоров'я. Крім того, часто до пацієнтів не доводиться інформація про стан їх здоров'я, щоб не погіршити цей стан через усвідомлення безнадійності діагнозу. Причому законодавець свідомо закріпив відповідну норму в Цивільному кодексі України (ч. 3 ст. 285): Якщо інформація про хворобу фізичної особи може погіршити стан її здоров'я або погіршити стан здоров'я фізичних осіб, визначених частиною другою цієї статті, зашкодити процесові лікування, медичні працівники мають право дати неповну інформацію про стан здоров'я фізичної особи, обмежити можливість їх

ознайомлення з окремими медичними документами [2].

Але деякі автори вважають [23], що така практика також порушує права пацієнта, адже той має право, незважаючи на безнадійність свого положення, мати інформацію про своє здоров'я. Хто знає, яким чином «безнадійний» пацієнт використає останні дні свого життя: помириться з близькими, звернеться до церкви, перерахує належні йому кошти в фонд безпритульних людей чи притулку домашніх тварин, зробить внесок на рахунок дитячого будинку тощо.

Коли пацієнт вертається знов до роботи після перенесеної хвороби, то в лікарняному листі може вказуватися діагноз або його шифр згідно міжнародній класифікації хвороб 10 перегляду (МКБ 10). Вся інформація в медичних документах громадянина – теж лікарська таємниця. Без згоди самого громадянина вона передається стороннім тільки в зазначених вище випадках.

Особи, яким у встановленому законом порядку передано відомості, що становлять лікарську таємницю, нарівні з медичними та фармацевтичними працівниками з урахуванням заподіяної громадянину шкоди несуть за розголошення лікарської таємниці дисциплінарну (це є основний вид, форма впливу на порушника трудової та виробничої дисципліни у вигляді дисциплінарного стягнення: догана, переведення на нижче оплачувану роботу тощо); цивільно-правову (за умови подання позову компенсації збитків, сплаті штрафу, пені тощо). Цивільна відповідальність поширюється як на фізичних осіб (громадяни), так і на осіб юридичних (лікувально-профілактичні заклади); адміністративну або кримінальну відповідальність (особливі умови по типу корисливої зацікавленості, умисного заподіяння шкоди або істотна шкода, що потягнула тяжкі наслідки) відповідно до законодавства (статті 132, 145 КК України) [4].

З судової практики відомі випадки, коли на фоні шифрованого діагнозу (його можна дешифрувати, маючи під руками МКБ 10), тільки дані з печатки лікувальної установи мали фатальні наслідки для працюючих хворих з подальшим звільненням (печатка з психоневрологічного чи з шкірно-

венерологічного диспансерна, клініки пограничних станів, інфекційної лікарні та ін.).

В Україні розроблено проекти Етичного кодексу українського лікаря, Закону «Про захист прав пацієнтів в Україні» та істотні зміни до Основ законодавства України про охорону здоров'я, в яких відведено місце регламентації лікарської таємниці. Вони неодноразово виносилися на громадське та парламентське обговорення, однак до прийняття їх Верховною Радою так і не дійшло.

Таким чином, знання медиками та юристами особливостей щодо морально-етичних та юридичних аспектів питання про збереження лікарської таємниці вкрай важливі. Причинами порушення лікарської таємниці, на нашу думку, разом з недостатньою і безсистемною правовою регламентацією є незнання законодавства і нерозуміння тієї шкоди, яку можна нанести, порушуючи принцип конфіденційності. Ці прогалини в освіті майбутніх і практикуючих лікарів треба вирішувати під час навчання в університеті, проходженні курсів підвищення кваліфікації, на наукових та науково-практичних конференціях. Ми згодні з тими фахівцями, котрі наполягають на створенні й прийнятті Медичного кодексу України, який детально врегулював би питання лікарської таємниці, що підвищило б ефективність даного інституту без остраху майбутніх помилок та зловживань.

Список літератури:

1. Конституція України [Електронний ресурс] : Закон України від 28.06.1996 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/цивільний%20кодекс>.
3. Основи законодавства України про охорону здоров'я [Електронний ресурс] : Закон України від 19.11.1992 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.
4. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 05.05.2001 р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
5. Про інформацію [Електронний ресурс] : Закон України від 02.10.1992 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/закон%20про%20інформацію>.
6. Чикин С. Я. Современные проблемы биомедицинской этики / С. Я. Чикин ; Всерос. учеб.-науч.-метод. Центр по непрерыв. мед. и фармац. образованию. – М. : [б. и.], 1995. – 122 с.
7. http://www.onegingroup.ru/vrachebnaya_tayna_-_poruyadok_predos.
8. Долгинцев В. И. Социология медицины / В. И. Долгинцев, О. П. Махник //

Социология медицины. – 2007. – № 1 (10). – С. 33-35; Матвеев В. Ф. Основы медицинской психологии, этики и деонтологии : [учеб. пособие для учащихся мед. уч-щ] / В. Ф. Матвеев. – 2-е изд., доп. – М. : Медицина, 1989.

9. Про Клятву лікаря [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 15.06.1992 р. № 349. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/349/92>.

10. <http://www.razgovorodele.ru/>

11. Цивільний процесуальний кодекс [Електронний ресурс] : Закон України від 18.03.2004 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.

12. Кримінальний процесуальний кодекс [Електронний ресурс] : Закон України від 13.04.2012 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

13. Аргунова Ю. Н. Соблюдение нормы о врачебной тайне: миф или реальность? / Ю. Н. Аргунова // Актуальные проблемы правового регулирования медицинской деятельности : материалы 2-й Всеросс. научн.-практ. конф., Москва, 26 марта 2004 г. / под общ. ред. д.ю.н. С. Г. Стеценко. – М. : Юрист, 2004. – С. 56–58.

14. http://uchebnikonline.com/pravo/medichne_pravo_ukrayini_-_stetsenko_sg/pravomirnist_rozgoloshennya_likarskoyi_tayemnitsi.htm.

15. Про психіатричну допомогу [Електронний ресурс] : Закон України від 22.02.2000 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1489-14>.

16. Сімейний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 10.01.2002 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/сімейний%20кодекс>.

17. Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення [Електронний ресурс] : Закон України від 12.12.1991 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1972-12>.

18. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними [Електронний ресурс] : Закон України від 15.02.1995 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/62/95-вр>.

19. Про захист населення від інфекційних хвороб [Електронний ресурс] : Закон України від 06.04.2000 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/про%20захист%20населення%20від%20інфекційних%20хвороб>.

20. Про за забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення [Електронний ресурс] : Закон України від 24.02.1994 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>

21. Про боротьбу із захворюванням на туберкульоз [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2001 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2586-14>.

22. Деякі питання розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 30.11. 2011 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1232-2011-п>.

23. http://uchebnikonline.com/pravo/medichne_pravo_ukrayini_-_stetsenko_sg/pravomirnist_rozgoloshennya_likarskoyi_tayemnitsi.htm.

Белецкая А. А., Ковалева Я. А. Врачебная тайна: правовые, медицинские и деонтологические аспекты.

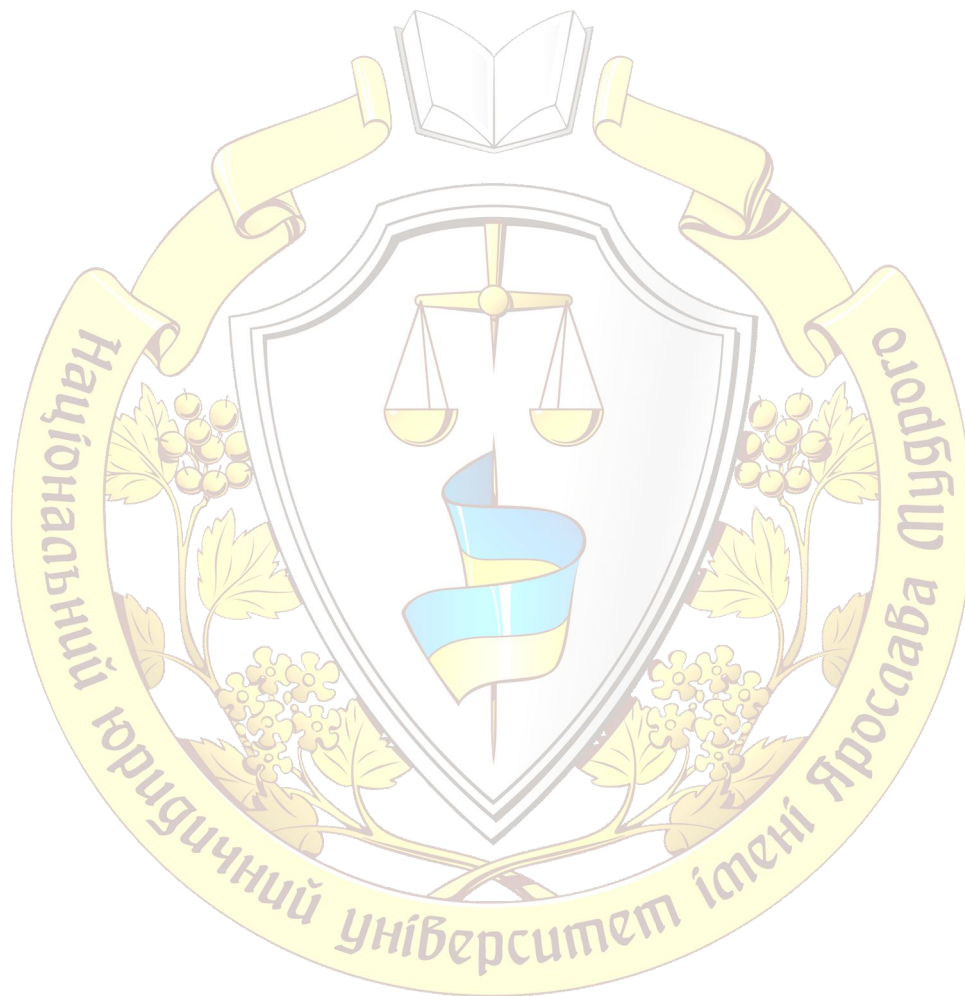
Рассмотрены проблемные вопросы института врачебной тайны в Украине, которые обусловлены медицинскими, этическими и правовыми факторами. Раскрыта особенность врачебной тайны, что отличает этот институт от других понятий деонтологии и других видов тайн. Установлено, что врачебная тайна, будучи личной тайной, доверенной врачу, является профессиональной тайной, что относит ее к правовым понятиям и гарантируется законодательно, так же, как и законодательно обеспечивается путем установления определенных запретов и юридической ответственности за ее разглашение.

Ключевые слова: права человека, медицинское право, медицинская деонтология, врачебная тайна, врач, пациент.

Biletska G. A., Kovalyova Y. O. Medical secrecy: low, medical and deontological aspects.

The article is devoted problematic issues of medical confidentiality Institute in Ukraine, which are caused by medical, ethical and legal factors. Disclosed feature of medical confidentiality, which distinguishes this institution from other concepts of ethics and other mysteries. Established that the medical secret, being kept confidential, trusted doctors, professional secrecy, which relates it to the legal concepts and guaranteed by law, as well as legally ensured by imposing certain restrictions and legal responsibility for its disclosure.

Key words: human rights, medical law, medical ethics, medical confidentiality, the doctor, the patient

Розширена анотація

**статті Білецької Г. А., Ковальової Я. О. на тему: «Лікарська таємниця:
правові, медичні та деонтологічні аспекти»**

Biletska G. A., candidate of law, associate professor, associate professor of department of organization of judicial and law-enforcement bodies;

Kovalyova Y. O., assistant the department of organization of judicial and law-enforcement bodies, Yaroslav Mudryi National Law University, Kharkiv

An extended abstract of a paper on the subject of:

«Medical secrecy: law, medical and deontological aspects»

Strengthening recent years the legal and public control of medical activities do not disregard the legal regulation of medical law as an institution of medical information as well as questions of law in violation of the rights of a citizen guaranteed to preserve secret information ascribed to medical confidentiality, persons committed to bound to respect it.

The purpose of this study was dividing of medical and legal features of the use of the concept of "medical secret" in the practice and regulations.

The modern concept of medical confidentiality was recorded in the International Code of Medical Ethics, which has existed since 1949, and in Ukraine - Oath physician, approved by the Decree of the President of Ukraine № 349 of June 15, 1992 year. Feature medical information that distinguishes the institution from other concepts of ethics, is that the safety of medical confidentiality is guaranteed in law. Today its protection legislation provided by the establishment of certain prohibitions and legal responsibility for its disclosure. Therefore, there are rules for the use of this information that secured in laws of Ukraine "Fundamentals of Ukraine on Health Care", "On Information", Civil and Criminal Codes.

Disclosure of information that is of medical confidentiality, without consent is lawful if: for the purposes of examination and treatment of a citizen who is unable to

because of his condition to express their will; the threat of the spread of infectious diseases, mass poisonings and damage; at the request of the inquiry and investigation, the prosecutor and the court in connection with the investigation or trial; when assisting a minor under the age of 14 years to inform his parents or legal representatives; if there are reasons that suggest that the injury caused to the citizen as a result of unlawful acts; in the interests of national security, economic prosperity and human rights; in the interests of national security, territorial integrity or public safety; medical examination at brides who are obliged to inform each other about their health; in the case of dismissal of a patient with active tuberculosis of the penitentiary system in order to make this body Health released the selected place of residence; in the case of HIV infection in minor under 18, as well as those found in the manner prescribed by law incapable to notify the parents or legal representatives of these persons; with address of the victim of an accident without a referral company reported the company (which employs a victim) or the place of the accident with a person self-employed.

Thus, knowledge of doctors and lawyers specifics about the ethical and legal aspects of the issue of preservation of medical confidentiality is extremely important. Breach medical confidentiality reasons, we think first of all is ignorance of the law and a lack of understanding the harm that can be inflicted, violating the principle of confidentiality.